

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Declamatio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

tribunal... Pontifici illi primum, sed regis praefectis, ut stipendia... Pontificis sua iura a laicis principibus tue...

tum, ut pro Latino sit. Scholastica controuersa multo recentior est, sicut ipsa declamatio, quia apud nullum auctorem antiquum, ante ipsum Ciceronem & Caluum inueniri potest...

Declamatio.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Declamatio nostris caes, damni nihil facis, quod... declamatio nostris caes, damni nihil facis, quod...

Inter omnes & Senecae lucubrations nullum opus extare integrum, & inuiolatum videtur, quod magis referebat publicae utilitatis...

Declamatio est forensium actionum meditatio. Declamationes, quibus ad pugnam forensis, velut praepilatis, exercere solebamus...

DD medius

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

medius fidius vno dicentium, quam quo mancipiorum negotia-
tores foris puerorum virilitate excita lenocinantur.

Quale discrimen declamandi & veri agendi, comperies apud Fa-
bium lib. 1. c. 12. Ibidem de Responso Acti elegantissimo. Fabius
Quint. l. 4. c. 2.

Declamandi ratio, vt nouissime inuenta, ita multo est vtilissi-
ma. Nam & cuncta illa, de quibus diximus, in se fere continet, &
veritati proximam imaginem reddit. Ideoque ita est celebrata vt
plerisque videretur ad formandam eloquentiam vel sola sufficere.
Mox subdit.

Totum autem declamandi opus, qui diuersum omnino a foren-
sibus causis existimant, ij profecto nec rationem quidem, qua ista
exercitatio inuenta sit, peruidet. Nam si foro non preparat, aut
senectae ostentationi, aut furiose vociferationi simillimum est. Quid
enim attinet iudicem preparare, qui nullus est.

Narrare, quod omnes sciant falsum: probationes adhibere cau-
se, de qua nemo sit pronuntiaturus? Et haec quidem otiosa tan-
tum. Affici vero, & ira & iustis permouere, citius est ludibrium, nisi
quibusdam pugnae simulachris ad verum discrimen, aciemque ius-
tam confuicimus? Nihil ergo inter forense genus dicendi, atque
hoc declamatorum interit. Il profectus gratia dicimus nihil. Fabi-
us, c. 11.

Vetus ille declamandi recitandi que mosquam fuerit olim so-
lemnis, cum ex aliis authoribus, tum ex Plinianis epistolis abunde
liquet, cuius vtilitas maxima fuit: Nempe quod hunc ceu Lydium
lapidem (vt est in proverbio) scripta sua probarent. Quoties e-
nim apud multitudinem dicimus, facile experimur, num felix sit
inuentio, num dispositio concinna, modo apposita elocutio: &
quaque iam taceant auditores, ex illorum tamen vultibus intelli-
gere licet, album an atrum (quod aiunt) calculum recitantibus, aut di-
centibus nobis adiciant. B. Rhenanus in Maximum philosophum
Platon.

Declamatio, est domestica & vmbrae exercitatio qua fit in-
tra priuatos parietes, quo in genere pueri etiamnum apud stu-
diorum suorum moderatores exercentur. Solebant olim causas
acturi domi prius praemeditari & sublata sonoraque voce re-
citare, quae in foro dicturi essent. Exemplum extat de Demosthene
in Plutarcho: de Graecis item. Cicero in oratore, non declama-
torem (inquit) de Ludo, non rabulam de foro, sed perfectissimum
& doctissimum oratorem quaerimus. Quid declamatores, cauli-
dici, rhetores, oratores differant, ex supra dictis facile est colli-
gere.

Decorum.

§ DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

DECORVM, *τὸ δέον*. Est ipsum quod fieri oportet: idque tam-
sumum quam medium nominari potest. Summum quide-
m, quod nihil sibi vel addi vel auferri possit. Medium au-
tem quod inter excellum atque defectum sit locatum. Theophr. apud
Stob. ser. 1. qui est de prudentia.

Decorum, *τὸ εὐκρινὸς καὶ καλὸν, τὸ ἁρμοῖον*, id quod elegans conue-
niens, pulchrum, compositum & oratum, in rebus, locis tempo-
ribus: hominumque dictis & factis apparet atque requiritur. Vel
vt Cicero vult, *Offic. 1.* Philosophi decorum id volunt esse, quod
ita naturae consentaneum sit, vt in eo moderatio & temperantia
appareat cum specie quadam liberali. Hebr. *Rishevon* a verbo *Ca-
scher*, id est, congruit, conuenit, commodus fuit, vtilis fuit. Et *Nas-
veh* id *Narab*, decorus fuit, habitauit in loco laudabili, pulchro a-
menco, luau. Cognationem habet cum *arab*, appetit: nam decora
appetuntur, auid. Hinc *arab*, *raa*, habito in loco decoro: *arab* lau-
do, decoro, *raa* *raa*, bonus, decorus, pulcher: *raa*, bonus, *raa* bene,
raa bonum.

§ BIBLICI LOCI.

Decorum in Ecclesia seruetur oportet. *1. Cor. 14. v. 40.*

§ PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Decorum aliud est quam pulchrum. *Plat. in dial. de pulchro.*
Ceterum decorum & indecorum ita se inuicem habent, vt ae-
quale & inaequale, ordinatum & inordinatum. Partes enim alicui-
us inaequales ad medium suum, non ad se inuicem referuntur. Ita-
que angulum obtusum nominamus qui maior est recto: acutum
vero, qui recto minor est. Item rectam lineam maiorem, quae ex-
cedit illam quae in centro dicitur. Sic dies longior dicitur, nimirum
quam aequinoctialis. Ita corpus morbis afficitur, aut calidior qui
supra mediocritatem, aut frigidior, qui infra consistit. Eadem est
ratio ac proportio in anima, & eis, quae circa ipsam considerantur.
Igitur audacia excessus est. Decorus in grauioribus rebus sustinendis.
Eiusdem defectus est timiditas. Item ira supra quam decet animi le-

quitur impetum, indolentia, minusque. Ibidem
fectionibus circa sua obiecta. Decet autem ipsum
qui virtus dici meretur, & affectum medio crum
que nimis duci affectibus. *Theop. apud Stob. ser. 1.*

§ APOPHTHEGMATA.

Socrates, cum Socrati Lyfias orationem quam
nem composuerat, recitasset. Praeclara, inquit, & elegans
sed non conuenit Socrati. Erat enim forensis in
philosopho, ac tali philosopho. Rufus Lyfias percon-
nam iudicaret orationem, putaret sibi non conueni-
quit, fieri potest, vt amicus aut calcus elegans in
tamen alicui non conueniat. Hoc ipsum Valerius
minus Socrate: sic enim Lyfias respondisse mem-
istam, nam ego si adduci possem vt eam in vltima
ne perorarem, tum me ipsum morte multandum
ras. l. 3. apoph.

Plato, si quando forte incidisset Plato in eos qui
quippiam agerent, digressus conuenit dicere, Nemo
Nemo suam turpitudinem perspicit, sed sibi quae
Ex aliis igitur dicendum, quam indecora sunt quae
tem conuenit. *Laer. lib. 3.*

Socrates, in conuiuio Nicotereontis Samiorum
conuiuius tuberetur diceret: His, inquit, quibus ego
est tempus: in his vero quae hoc tempus requirit
eulsat inter pocula dicere, qui apud sobrios de
re conuenit. *Erast. lib. 3. apoph.*

Plutarchus cum saltans Herculem furentem, non
strioni conuenientem, minus feruare videretur,
ridentes increpuit, dicens, *μωροί, μωροί, μωροί*
rentem salto. Significans, hoc ipsum quod videtur
maxime decorum esse. *Erast. 6. apoph.*

Sratonius, & Ptolemaeus Rege de mulica cum
suis differente: Aliud est, inquit, Rex sepe
gnificans, non esse regium, de Mulica cum mulica
6. apoph.

Callieratidas, cum ad Lyfandri amicum sollicitaret
ipsis accepta pecunia quendam ex hostibus occidendi
sit. Cui cum Cleander dixisset, Accepistis pro
ego Callieratidas fuisset, Et ego, inquit, fuisset
dicto monuit: in omni actione spectandum esse
Plat. in Lacon.

Leotychidas, cuidam obicienti quod facile mor-
inquit, sed pro temporum ratione, non vt vos propo-
dentis est, pro re nata nouare consilia: at sine causa
fieri, inconstantiae vitium. *Plat. in Lacon.*

Archidamus, cuidam qui vitio verberat hoc
um clarissimo, quod adhibuit ipsorum conuincit
deris, inquit, mihi nescire, quod hic qui dicitur
dicendi non oportunitatem. In senatu, in foro, in
legationibus, aliisque reipublicae negotiis locus est
uiuis temulentis maiore cum laude taceri eruditi-
tur. Sic periti bellatores est, non minus taceri
quam pugnandi. *Plat. in Lacon.*

Idem ad Graecos, qui pacis rescindere nolent
erat: Ouis semper eandem edit vocem, ceteram ha-
varias emittit. Quo admonuit pro tempore, pro
dum esse sermonis habitum. Est enim vbi loquacitas
est vbi blandius: vbi magnificentius, vbi sublimius
perfidiam, magna est prudentia. Porro ouis macta
re, qui se nesciunt rebus ac personis accommodare.
Plat. in Lacon.

Publius, conspecto quodam qui natura molli
manitatem laudatur a ciuibus, dixit: nec vere
miles sunt oportere laudare, nec mulieres, quae
les, nisi si qua mulierem vergeat necessitas. Sententia
num virum, aliud bonam mulierem, ac pro muliere
figurata accepit necessitatis excusationem: in vna
mulierem, nullam recepit excusationem. Ita eodem
raprincipi est, quae plebeio, non eadem magis
Plat. in Lacon.

Publius sollicitus est dicere, P. Mummio, qui
minem esse. Sententia, illum dextricate facultate
statum esse accommodatum. Eodem sensu Pollio
minum horarum fuisse hominem legimus. Et Theophrastus
familiaris ab ipso dilectos, omnium horarum
bat. *Erast. l. 6. apoph.* De Aristippo dicitur, Omnia
cur color, & stas, & res. *Horat.*

Bibulus, cum in senatu, variantibus sententiis
perpetuam dictaturam, vt tyrannicum poscerent,
lendum: Bibulus, Pompeio inimicus, primus in
nem tulit, vt vnicus consul Pompeius decesserent
inquit, Respub. ab imminente procella per illam
optimo parendum erit. Egregius animus, qui
tem postlabat Respubl. commodis. Eam
Plat. in Lacon.